

معرفی پایان‌نامه‌های قرآنی

چکیده:

«در هر شماره از فصلنامه‌ی مبین، مشخصات و چکیده‌ی تعدادی از پایان‌نامه‌های قرآنی فارغ‌التحصیلان مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی (PHD) از دانشگاه‌های مختلف می‌آید. لذا ارسال این اطلاعات به فصلنامه موجب امتنان است.»

بررسی رابطه سرشتی معصومین علیهم‌السلام با مردم به ویژه شیعیان در آیات و روایات

گلستانی فرد، عبدالمهدی، کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی اراک، استاد راهنما: فاکر میدی، محمد، ۱۳۸۳.

نویسنده‌ی پایان‌نامه پرسشهایی را جهت تدوین آن و پاسخگویی مطرح نموده است که از جمله‌ی آنها به شرح زیر می‌باشد:

۱. آیا اهل بیت علیهم‌السلام نسبت به دیگران از امتیازات خلقتی و سرشتی برخوردارند؟
 ۲. آیا اختلاف در خلقت و سرشت انسان‌ها در آیات قرآن بیان شده است؟
 ۳. کیفیت و جزئیات هم سرشتی اهل بیت علیهم‌السلام با شیعیان، از چه قرار است؟
 ۴. آگاهی و اطلاع از هم سرشتی با اهل بیت علیهم‌السلام چه تأثیرات و فوایدی برای شیعیان دارد؟
 ۵. بین موضوع «طینت و سرشت» از طرفی و «قضا و قدر الهی» از طرف دیگر چه تلازم و یا تنافی وجود دارد؟
 ۶. آیا پذیرش اختلاف سرشتی انسان‌ها و سرافت و پاکی طینت گروهی از آنها، با سایر اعتقادات عقلی و دینی منافات دارد؟
- نگارنده برای پاسخگویی به سئوالات مذکور فصل اصلی پایان‌نامه خود را به سه بخش تقسیم کرده و در بخش اول آن تفسیر آیات مرتبط با موضوع طینت و سرشت را آورده است. در بخش دوم به بررسی و شرح روایات و نقطه نظرات علما پرداخته و در بخش پایانی سیری در روایات داشته است.
- شاید بتوان گفت مهم‌ترین نتیجه‌ای که نگارنده در پایان به آن اشاره کرده است این باشد که «گرچه جریان هم‌سرشتی اهل بیت علیهم‌السلام با شیعیان به صورت صریح در قرآن مطرح نگردیده، ولی در متن روایات طینت به برخی از آیات قرآن استناد شده و بررسی تفسیر این آیات نشان می‌دهد که جریان هم‌سرشتی اهل بیت علیهم‌السلام با شیعیان و نیز بخری مسائل مطرح شده در آن روایات، مورد تأیید قرآن می‌باشد.

ویژگی‌های دوستان صالح و طالح در قرآن و روایات

صالحی ارمکی، علی، کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی اراک، استاد راهنما: جشنی، ماشاءالله، ۱۳۸۳.

نگارنده در تدوین پایان‌نامه و تبیین موضوع مذکور چهاربخش را مورد توجه قرار داده است. در بخش اول از فصل اصلی پایان‌نامه به مقوله‌ی دوستی در روانشناسی پرداخته است و مباحثی چون "روابط با دوستان"، "دلایل نیاز به دوستی"، "تأثیر گروه دوستان در رشد کودک و نوجوان" و "آیین دوست‌یابی" را از منظر روانشناسان بررسی کرده است. در بخش دیگر به مباحثی مانند "دوستی چیست؟"، "انواع دوستی"، "آداب دوستی"، "اهمیت دوستی در قرآن"، "واژه‌های دوست در قرآن"، "عوامل تقویت دوستی" و "حقوق دوستان" پرداخته است و در مباحث مختلف به آیات و روایاتی استناد کرده است.

نگارنده در بخش سوم، شرایط و ویژگی‌های دوستان صالح را از منظر قرآن و روایات بررسی نموده و در بخش پایانی هم به بیان ویژگی‌های دوستان طالح و ناشایسته از منظر قرآن و روایات پرداخته است. نگارنده در نتیجه‌گیری موضوع مورد بحث آورده است: با توجه به اجتماعی بودن انسان و نقش دوست در زندگی او، انتخاب دوست به عنوان یک نیاز روحی و جسمی ضرورت دارد. همچنین آثاری را که گزینش دوستان شایسته و ناشایسته به دنبال دارد را برشمرده است.

آداب معاشرت اسلامی

داوری، بهزاد، کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی اراک، استاد راهنما: تجری، علی اصغر، ۱۳۸۳.

نگارنده در سه بخش به بررسی موضوع آداب معاشرت اسلامی پرداخته است. در بخش اول، ابعاد مختلف معاشرت اسلامی را بررسیده است؛ به طوری که موضوعاتی چون معاشرت با مسلمانان، غیر مسلمانان، خانواده، دوستان و حاکم جامعه‌ی اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است. در بخش دوم آداب معاشرت اسلامی در دو گفتار پرداخته شد. در گفتار اول از بخش دوم، به آداب عام معاشرت از قبیل سلام کردن، مصافحه، حسن خلق، صداقت، انصاف و عدالت، سخن گفتن و... و در گفتار دوم آداب خاص نظیر تواضع، مشورت و رازداری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

نگارنده در بخش پایانی و سوم این پایان‌نامه به مباحثی چون فواید معاشرت و همزیستی با دیگران، آثار و نتایج حسن خلق و حسن ظن و همچنین مبحث آثار زیانبار سوء ظن را بررسی نموده است.

با توجه به این‌که قرآن کریم از مهم‌ترین منابع دینی است که در آن آیاتی درباره‌ی آداب معاشرت نیز آمده است، لذا نگارنده در موضوعات مختلف به آیاتی از قرآن کریم و همچنین روایاتی از معصومین علیهم‌السلام استناد نموده است.

صفات مؤمنان در قرآن با تأکید بر تفاسیر مائور شیعه

طهماسبی، زهرا، کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی اراک، استاد راهنما: بهادر، ابراهیم، ۱۳۸۳.

پرسش‌ها و فرضیاتی که نگارنده در پی پاسخگویی و بررسی آنها بوده است به شرح زیر می‌باشد:

۱. از منظر قرآن کریم چه صفات و ویژگی‌هایی از نشانه‌ها و علائم مؤمنان واقعی است؟
 ۲. کدام صفت پایه و مایه‌ی همه‌ی ویژگی‌های اشرف مخلوقات است؟
 ۳. دیدگاه مفسران شیعه درباره‌ی آیاتی که بیانگر صفات مؤمنان است، چیست؟
 ۴. خداوند متعال سجایا و خصلت‌های پسندیده‌ی مؤمنان را در ایمان به خدا، ملائکه، معاد، رسولان الهی، کتب آسمانی و همچنین در اخلاص، تقوی، توکل، یاد خدا، خشیت، انجام اعمال صالحه و... نام برده است.
- نگارنده جهت پاسخگویی به پرسش‌های مورد نظر و اثبات فرضیه‌ی خویش پایان‌نامه را به سه بخش زیر تقسیم کرده است:

- بخش اول:** صفات اعتقادی؛ در این بخش موضوعاتی چون ایمان به خدا، ملائکه، کتب آسمانی، رسولان الهی و معاد و قیامت مورد بررسی واقع شده است.
- بخش دوم:** صفات روحی و روانی مؤمنان؛ در این بخش مباحثی نظیر تقوی، یاد خدا، خوف و رجاء، صبر و شکیبایی و... مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.
- بخش سوم:** صفات عملی و رفتاری مؤمنان؛ از جمله موضوعات بررسی شده در این بخش اطاعت از خدا و رسول خدا و اولوالامر، اقامه‌ی نماز، امر به معروف و نهی از منکر، تواضع در برابر مؤمنان دیگر، امانت‌داری و غیر اینها می‌باشد.

تندرستی و اسرار آن از دیدگاه آیات و روایات

شاهنگیان، الهام، کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی اراک، استاد راهنما: تجری، علی اصغر، ۱۳۸۳.

نگارنده موضوع مذکور را در دو بخش مورد بررسی قرار داده است. در بخش اول به عوامل مادی تندرستی پرداخته و بیان می‌دارد که در روایات اسلامی، از تندرستی به عنوان نعمتی مخفی یاد شده و انسان تا زمانی که از این نعمت برخوردار است ارزش آن را نمی‌داند؛ لذا در متون دینی از انسان خواسته شده که این نعمت را غنیمت شمارد و در حفظ آن کوشا باشد.

از جمله راههایی که انسان را در حفظ سلامتی اش یاری می‌دهد و در آیات و روایات به آن اشاره شده است به عقیده نگارنده، تغذیه مناسب، رعایت بهداشت و پاکیزگی بدن و محیط زیست است. نگارنده در پایان این بخش نگرشی اجمالی به بیماری داشته و با توجه به احادیث وارده در مورد لزوم درمان و عواملی که باعث موققت امر درمان می‌شوند مطالبی را بیان کرده است. در بخش دوم عوامل معنوی مؤثر در تندرستی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و نقش هر یک از عوامل معنوی مثل: ایمان، ذکر خداوند، قرآن، نذر، توکل، صبر، رضا، روزه، نماز و دعا را در تندرستی انسان بر رسیده است.